הקורא עומד פרק שלישי מגילה

מסורת הש"ס

ליקרי. שלישי תרי מהא שני מקראות דפרשת וביום השבת ותלתא קראי מבראשי חדשיכם פשו להו תרי וכו׳: **ביום הראשון.** גבי מעמדות תנן ליה במסכת תענית ביום הראשון בשני מחזר ומתחיל פסוק שנאמר בו שלפניו: **פוסק.** הראשון קורא חצי הפסוק השלישי ופוסקו: **גזירה משום הנכנסין.** שישמעו השני מתחיל פסוק זה ויאמרו לא קרא ראשון אלא שנים. וכן היולאין שישמעו את הראשון קורא שלשה ויצאו מבית הכנסת ויאמרו לא יקרא השני אלא שנים: הכי גרסינן **קרא ראשון שלשה השני קורא שנים מפרשה זו כו׳: למ"ד דולג נדלוג.** למאן דאמר פוסק ליכא למיפרך דהא קרא ראשון שלשה קתני דאי אפשר עוד לחזור: **שאני הכא דאפשר בהכי.** לקריאת מפרשה זו לאחריה דהך מתניתא קיימא בשני וכחמישי שהוא יכול לקרות מה שיצא שהכל מענינו של יום: **כשם שאין מתחילין בפרשה בפחות משלשה פסוקים.** גזירה משום הנכנסין שיהו סבורים לא קרא זה אלא שני פסוקים של התחלת פרשה זו שהרי לא היו בבית הכנסת ולא שמעו שקרא מפרשה העליונה: **כך אין משיירין כו׳.** גזירה משום היולאין שסבורין שהקורא אחריו של זה לא יקרא אלא שני פסוקים הנותרים: **שור דקא מחמיר אגא קמא.** דתני ושל ממשה בימיד ולא אמרינן יקרא הראשון שלשה ויפסוק אם ילמה: **נכנסין שביחי.** לפיכך המחמירו יש אומרים בהתחלה: **שיולי משאיל.** כשישמע שקורא השני שלשה מקראות והראשון לא קרא מפרשה זו אלא שנים ישאל היאך קרא הראשון שני פסוקים ולא יותר ויאמרו לו שקרא מפרשה העליונה: **הלכתא מאי.** בשל מעמדות: **ואמלעי דולג.** שאם לא ידלג הוא יהא צריך (א) להתחיל בפרשה פחות משלשה פסוקים ואם יקרא שלשה מן השניה נמצא קורא כולה: **מוסף.** (ב) פסקא תפלת ענוו ברכה יחידה: **מבדי רב ישראל קרא.** שהרי רב לא היה לא כהן ולא לוי: **דהא רב הונא קרא בכהני.** במסכת גיטין בהנזקין (דף נט:): **הא איכא שמואל.** בנהרדעא שהוא ממדינת בבל דבהנא הוא: **ודבר עילויה.** נהוג היה להיות למעלה מרב כדאמרינן בפרק מרובה (נ"ק ס.) רב לא עייל לקמייה דשמואל: **ורב הוא דעביד.** להאי דאדבריה עליה בכוד הוה עביד ליה משום דליטייה רב לשמואל אלא נוקמי בי מתא שבת פ׳ שמונה שרצים (ד׳ קח.): **אלא בפניו לא עביד ליה.** ושמואל לא היה בבבל אלא בנהרדעא:

מיפק

אין מתחילין בפרשה פחות מג׳ פסוקים. גזירה משום הנכנסין שלא יטעו לומר שאומו שקרא לפניו לא קרא אלא שני פסוקים וקשה על מנהג שלנו שאנו קורין בפרשת ויחל בתעניות והלאשון מתחיל שם והוא לסוף פ[ז]שני פסוקים מפרשה שלמעלה וכן המפטיר ביו"ט בתוך המועד דפסח שמתחיל מוהקרבתם שהוא לסוף שני פסוקים מרמז הפרשה ויש לומר דשאני אלו הפרשיות שהרי יזועות הן לעולם וליכא למטעי וכן פרשה של ראש השנה שהליבי קורא וביום השבת (ג) אין לחוש שמא יאמרו הנכנסים שהליבי לא קרא אלא שני פסוקים מוביום השבת שהרי הדבר יזוע לעולם וגם יש להם לחשוב שא"כ לא היה לו להניח כשהגיע לפרשה שהרי גם זו מענין פרשה שהניח כה: **ואם** איתא **למאן דאמר דולג לדלוג.** פירש הקונטרס דלמאן דאמר פוסק לא קשיא מידי דכיון שקרא הראשון שלשה פסוקים אין לפסוק עוד וקשה דהא מאן דאמר פוסק אית ליה שפיר נמי דולג אי לאו גזירה משום הנכנסין ויולאין והכא נהי שאין אנו יכולין לתקן מה (ד) שעשו הראשונים שהטעו את היולאים שיסברו שהבא אחריו לא יקרא אלא שני פסוקים מכל מקום היה להם לתקן שלא יטעו הנכנסין לפי שמתחיל זה בשני פסוקים סמוך לפרשה לכך נראה לפרש דלמאן דאמר פוסק לא קשיא מידי דלדידיה תרלי שפיר שאני הכא (ה) היכא דלא אפשר אבל היכא דאפשר שלא לפסוק פסיעה שאין להפסיק אבל למ"ד דולג מקשה: **שאני** התם **דאפשר.** קשיא היאך נהגו העולם בחולו של מועד של חג שקורא הרביעי כל מה שקראו השנים והא הכא דלא שרינן לא דולג ולא פוסק אלא היכא דלא אפשר ואפילו היכא (ו) דקאמר משום הנכנסין והיולאין מיהו הא פסיעה לן שאם קרא אותו שלפני האחרון עד שני פסוקים מסוף הפרשה שנסקה או בעצרת שהאחרון דולג למעלה ולא יקרא שני פסוקים שהניח האחר וגם מפרשה של אחריה כיון דלא הוי מענינו של יום: ושאין

דרבא לרב יוסף הלכתא מאי שלח ליה הלכתא [ד]דולג ואמצעי דולגן: **זה הכלל כל שיש בו מוסף וכו׳:** איבעיא להו תענית צבור בבמה ראש חדש ומועד דאיכא קרבן מוסף ארבעה אבל הכא דליכא קרבן מוסף לא או דלמא הכא נמי איכא מוסף תפלה ת"ש בראשי חדשים ובחולו של מועד קורין ארבעה הא בתענית צבור ג׳ אימא רישא בשני ובחמישי ובשבת במנחה קורין ג׳ הא תענית צבור ארבעה [ו]אלא מהא ליכא למישמע מינה ת"ש דרב איקלע לבבל בתענית צבור קם קרא בסיפרא פתח בריך חתים ולא בריך נפול כולי עלמא אאנפייהו ורב לא נפל על אפיה מכדי רב בישראל קרא מאי טעמא חתם ולא בריך לאו משום דבעי למיקרי אחרינא בתריה לא רב בכהני קרא דהא [ז]רב הונא קרי בכהני [ח]בשלמא רב הונא קרי בכהני דהא אפילו רב אמי ורב אסי [ט]דכהני חשיבי דארעא ישראל מיכף כייפו ליה לרב הונא אלא רב הא איכא שמואל דכהנא הוה ודבר עליה שמואל נמי מיכף הוה כייף ליה לרב ורב הוא דעבד ליה כבוד וכי עביד ליה בפניו שלא בפניו לא עביד ליה הכי נמי מסתברא דרב בכהני קרא דאי שלקא דעתך בישראל קרא לפניה מאי טעמא בריך לאחר תקנה אי הכי לאחריה נמי לבריך שאני היכא דיתיב רב דמיעל עיילי

מיפק

[א]תענית כו., [ב] תענית מז.,
[ג] [סם ברכות יב:],
[ד] תענית מז: ע"ש, [ה] פוסק: נפסוק לדעת רש"י ל"ג ליה וכ"ל דהקושיא קאי אדרשא לתנוי ושל ממשה ניחתי,
[ו] [עי׳ נדרים עב. ברכות כה. וש"נ], [ז] [גיטין נט:],
[ח] [עי׳ ברש"י תענית כז: ד"ה הכי גרסינן וכו׳ וצ"ע],
[ט] [עי׳ רש"ל ותוספות מהרי"ל סי׳ קס וכמגן אברהם סי׳ קלח ס"ק כ].

גליון הש"ס

גמ׳ בשלמא רב הונא קרי בכהני. עי׳ לקמן דף כז ע"א תוד"ה כי קאמר:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואמלעי דולג וכו׳ יהא צריך לשייר בפרשה: (ב) ד"ה מוסף, תפלת כל"ל ותיבת פסקא נמחק: (ג) תוס׳ ד"ה אין מתחילין וכו׳ וביום השבת ובראשי הרביעי ובראשי הרשיכם אין לחוש: (ד) ד"ה ואם איתא כו׳ לתקן מה שעשה הראשון שהטעה את היולאים: (ה) בא"ד שאני הכא דלא כל"ל ותיבת היכא נמחק: (ו) ד"ה שאני וכו׳ ואפילו היכא דאיכא משום:

רבינו חננאל

רב אמר דולג. כלומר כהן קורא ג׳ ולוי חוזר וקורא פסוק אחד מן הפסוקין שלשה שקרא כהן ובו׳ אחרים. נשארו שלשה ישראל קורא אותן. ושמואל אמר פוסק. כלומר פוסק פסוק אחד לשנים ועושה השמונה תשעה וקורין השלשה משלשה שלשה. משום דלא אישר אלא בהכי. ואוהבינן עליה דרב מיהא דתניא פרשה של ששה פסוקין קורין אותה שנים. של חמשה יחיד קורא אותה. קרא אחד שלשה וחניח שנים השני קורא אותם שנים ופסוק אחד מן הפרשה של אחריה. ויש אומ׳רים ג׳ קורין מן הפרשה שלאחריה שאין מתחילין מן הפרשה פחות משלשה פסוקין. ופריק רב שאני התם דאפשר בהכי. כלומר אפשר לו לקרות מן הפרשה שאחריה. אבל בענין בראשית שהשלישי רוצה לקרות ויהי רקיע. ובענין צו את בני ישראל דסליק עינייגא. שאי אפשר לשלישי לקרות מן ובראשי חדשיכם דהא רביעי קורא ובראשי חדשיכם. וכיון דלא אפשר להו לקרוא מן הפרשה שאחריה שאחר ריצה לקרותה הילכך דולגין. אמר ר׳ יהושע בן לוי הלכה כיש אומרים. ועוד אמר כשם שאין מתחילין בפרשה פחות משלשה פסוקין, כך אין משיירין פחות משלשה פסוקין.

עין משפט נר מצוה

בז א מיי׳ פי״ב מהלכות תפלה הלכה ג טוש״ע א״ח סי׳ ר׳ קלח סעיף א:
בח ב מיי׳ פ״ז מהלכות כלי המקדש הלכה ו:
בט ג מיי׳ פי״ב מהל׳ תפלה הלכה ג טור ש״ע א״ח סי׳ קלח סעיף ב: ל ד מיי׳ פי״ג שם הלכה ד טוש״ע א״ח סי׳ תכג סעיף ב:

מוסף רש"י

ביום הראשון. של שבוע. בראשית. פרשה ראשונה, ויהי רקיע. פרשת יהי רקיע, לפי שאין נפרשה בראשית נגדה עד פסוקים כדי קריאת כהן לוי ישראל וכן טוען (תענית כו:). דתלתי פסוקי הוי. ומגיה כהו לתר נגרת (שם כז:). דדלג. הראשון קורא שלשה פסוקים והשני מתחיל בפסוק שניים כדי הראשון והשניים עמו הרי שלשה, ומשום אין משיירין בפרשה פחות משלשה פסוקים ליכא, משום דלא אפשר (שם). פוסק. מפסיק הפסוק לשנים, ראשון קורא שני פסוקים ואלו יולי משלים אלי אותו הפסוק שקרא הכהן עם שניים הנשארים (שם). ר׳ חנניא קרא. שהיה בעל מקרא ידועה בגירסא ובקי בנעימה (שם. ושם ר׳ חנינא). צער גדול. הרבה טרחתי ואזרתי עליו שיתיר לי לפסוק הפסוק לשנים לגירך תיובתא שלומדים לפני שאין יכולין לקרות פסוק כולו (שם). הכא נמי לא אפשר. כי פ״מ, דבדילגו לו אפשר משום הנכנסין והיולאין, אם שני דולג ומתחיל בפסוק שניים כו׳ הנכנסין שלא שמעו קריאת הראשון סבורין לומר שלא קרא הראשון אלא שני פסוקים ונמצא מונים מוכנא, ובהראשון קורא ג׳ פסוקים ואינו מסיים אלא שנים, אינא גזרת יולאין, דסברי האי שני דסגיא ליה בשני פסוקים (שם). פרשה של ששה פסוקים. אשאר ימות השנה קאי (שם). ויש אומרים שלשה. מפרשה אחריתי (שם). למאן דאמר דולג לדלוג ולמאן דאמר פוסק נפסוק. כלומר פרשה של חמשה פסוקין אמאי קורא שני שלשה פסוקין בפרשה אחרת, לדלוג לו ליפסוק הב״ח). דאפשר בהכי. דלית ליה דוחתא, שיכול לקרות מפרשה אחרת, אבל הכא לית ליה דוחתא, דהא לא מצי למקרי אלא בנחלאת ויהי רקיע (שם כח:). אלא מהא ליכא למישמע מינה. דוקא מתני׳ דלא כולה דוקא, אלא תנא מיניהו דוקא, אי ריגא לו פיסא, ותנא אחיך אמו הכולל ולא ידענן מי מיניהו דוקא דנגמר מיניה (שבת קכא.). רב הונא. ישמעאל הוה (נ״מן נמ:).